

NORGES BANKS UTLÅNSUNDERSØKELSE

Om lag uendret låneetterspørsel

3. KVARTAL 2019
PUBLISERT: 17.10.2019

UNDERSØKELSEN ER GJENNOMFØRT I PERIODEN
23. SEPTEMBER – 08. OKTOBER 2019

NORGES BANK

Norges Banks kvartalsvise utlånsundersøkelse er en kvalitativ spørreundersøkelse om bankenes kredittpraksis og hvordan de vurderer etterspørsel etter lån. De ti største bankene i det norske lånemarkedet deltar i undersøkelsen: DNB, Nordea, Danske Bank, Handelsbanken, Sparebank 1 SR-bank, Sparebank 1 Østlandet, Sparebank 1 SMN, Sparebank 1 Nord-Norge, Sparebanken Vest og Sparebanken Sør. Undersøkelsen ble første gang gjennomført etter 4. kvartal 2007.

Spørsmålene skiller mellom lån til husholdninger og lån til ikke-finansielle foretak. Bankene blir bedt om å angi endringer i låneetterspørsel, kredittpraksis og betingelser fra det nest siste kvartalet til det kvartalet som nettopp er avsluttet. De blir også bedt om å sammenligne utviklingen i kvartalet som nettopp er avsluttet med forventningene til kommende kvartal. Spørsmålene besvares ved å krysse av på en skala med fem alternativer: økt mye, økt noe, ingen endring, falt noe, falt mye. I figurene i undersøkelsen er svaralternativene konvertert til en tallskala som går fra +2 til -2. Dersom alle bankene i utvalget har svart at etterspørselen har økt noe, blir verdien i figuren 1. Dersom alle svarer at etterspørselen har økt mye, blir verdien 2. Svarene er aggregert og vektet slik at de gjenspeiler størrelsen på bankenes gjennomsnittlige utlånsvolum de siste par årene.

Fra og med 3. kvartal 2016 er det gjort enkelte endringer i spørsmålene i utlånsundersøkelsen og måten resultatene rapporteres. Endringene er små og har ikke resultert i brudd i tallseriene. Norges Bank Staff Memo 17/2016, [«Bankenes etterspørsel og kredittpraksis siden 2008: Resultater fra Norges Banks utlånsundersøkelse»](#), gjør rede for erfaringer med utlånsundersøkelsen.

Norges Banks utlånsundersøkelse 3. kvartal 2019

Etterspørselen etter lån fra både husholdningene og foretak var om lag uendret i 3. kvartal 2019. Kredittpaksisen og utlånsbetingelser var uendret. Bankene rapporterer om noe økte utlånsrenter i begge segmenter, i tråd med noe økte finansieringskostnader. Utlånsmarginene falt noe på lån til husholdninger, og var om lag uendret for ikke-finansielle foretak. For 4. kvartal venter bankene marginale endringer i samlet etterspørsel etter lån for begge segmenter. Det ventes også en liten økning i både utlånsrentene og finansieringskostnadene i 4. kvartal.

Utlån til husholdninger

Husholdningenes samlede etterspørsel etter boliglån var om lag uendret i 3. kvartal, se figur 1 og 3. Fremover venter bankene liten endring i etterspørsel etter lån med pant i bolig.

Bankene rapporterte ikke om vesentlige endringer i kredittpaksisen overfor husholdningene i 3. kvartal, se figur 2 og 4. Fremover forventes det ingen endring.

Bankene rapporterte om noe økte renter, som følge av økning i styringsrenten. Bankene rapporterer også om svakt fallende utlånsmarginer på lån med pant i bolig i 3. kvartal. Marginene falt som følge av noe økte finansieringskostnader og noe økt konkurranse, se figur 9 og 10. Fremover forventes det en liten økning i både utlånsrenter og finansieringskostnader.

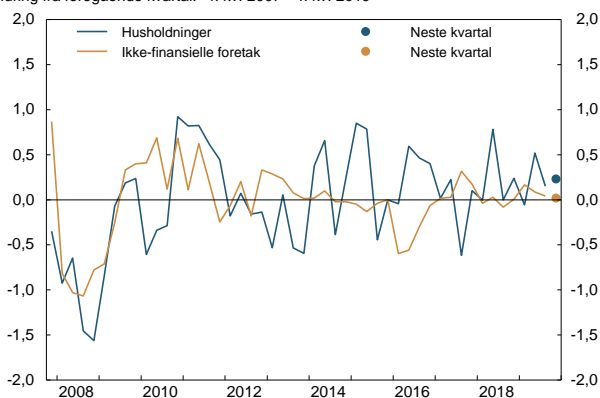
Utlån til ikke-finansielle foretak

De ikke-finansielle foretakenes samlede etterspørsel etter lån var uendret i 3. kvartal, se figur 1. Etterspørselen etter fastrentelån økte marginalt, figur 11. Fremover ventes det ingen endring.

Bankene rapporterte om uendret kredittpaksis overfor foretakene i 3. kvartal, se figur 2 og 12. Det var ubetydelige endringer i enkeltfaktorer som påvirker kredittpaksisen, og lånebetingelsene var tilnærmet uendret, se figur 13 til 16.

Bankene rapporterte om noe økte renter på lån til foretak i 3. kvartal, og en tilsvarende økning i finansieringskostnader, se figur 17 og 18. Utlånsmarginen var uendret. Fremover ventes det ikke endringer.

Figur 1 Etterspørsel etter lån fra husholdninger¹ og ikke-finansielle foretak². Endring fra foregående kvartal.³ 4. kv. 2007 - 4. kv. 2019

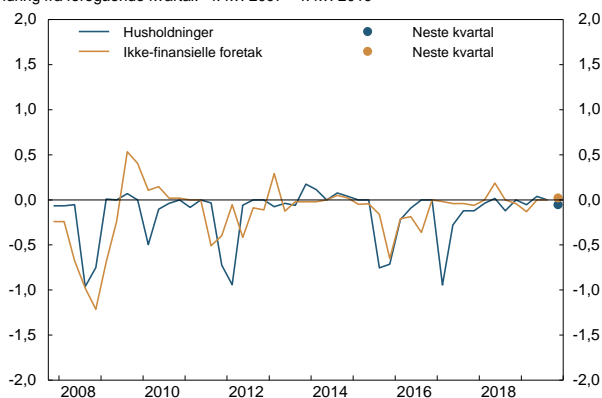
¹ Lån med pant i bolig

² Samlede lån til ikke-finansielle foretak

³ 2/1 = Øker mye/noe, 0 = Om lag uendret, -1/-2 = Faller noe/mye

Kilde: Norges Bank

Figur 2 Kredittpaksis overfor husholdninger¹ og ikke-finansielle foretak². Endring fra foregående kvartal.³ 4. kv. 2007 - 4. kv. 2019

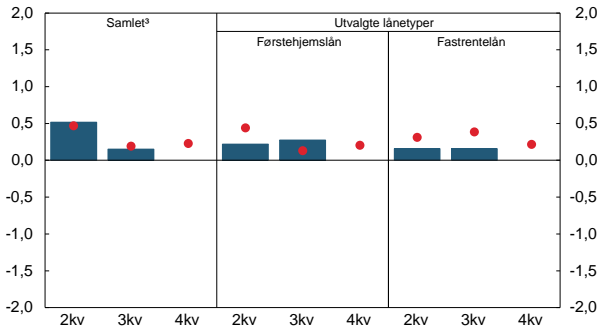
¹ Lån med pant i bolig

² Samlede lån til ikke-finansielle foretak

³ 2/1 = Mye/noe lettere å få lån, 0 = Om lag uendret, -1/-2 = Strammet til noe/mye

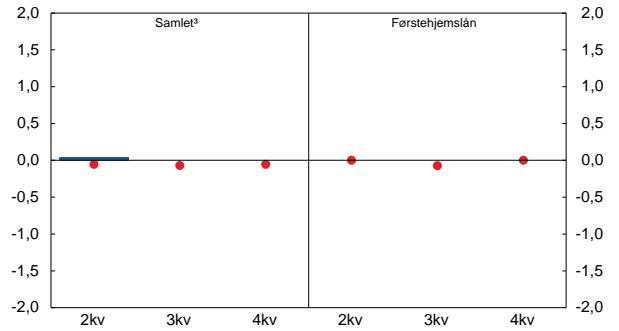
Kilde: Norges Bank

Figur 3 Husholdningenes etterspørsel etter lån med pant i bolig.¹
Endring fra foregående kvartal.² 2. kv. 2019 - 4. kv. 2019

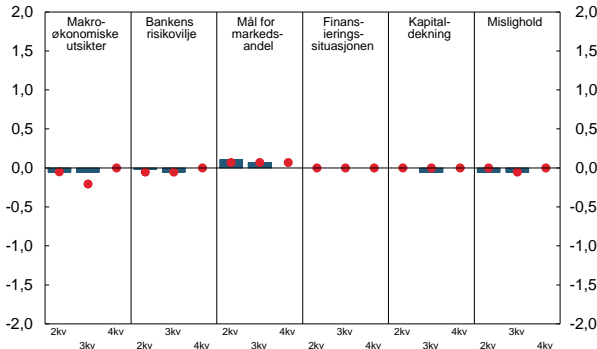
¹ Blå søyler viser rapportert utvikling i gjeldende kvartal.
Røde punkter viser forventet utvikling, rapportert foregående kvartal
² 2/1 = Øker mye/noe, 0 = Om lag uendret, -1/-2 = Faller noe/mye
³ Samlet etterspørsel er summen av etterspørsel etter førstehjemslån, fastrentelån og alle andre lån med pant i bolig (som utgjør hovedvekten)
Kilde: Norges Bank

Figur 4 Kredittpølsis overfor husholdninger.¹
Endring fra foregående kvartal.² 2. kv. 2019 - 4. kv. 2019

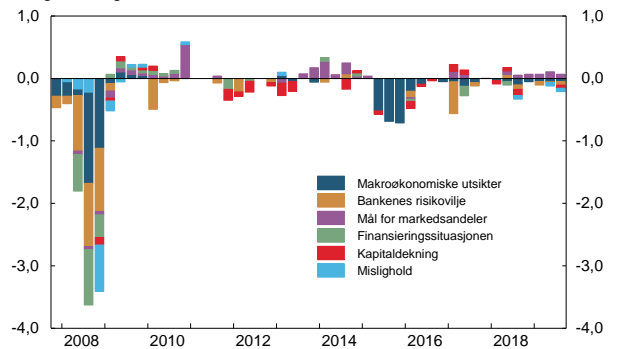
¹ Blå søyler viser rapportert utvikling i gjeldende kvartal.
Røde punkter viser forventet utvikling, rapportert foregående kvartal
² 2/1 = Mye/noe lettere å få lån, 0 = Om lag uendret, -1/-2 = Strammet til noe/mye
³ Samlet kredittpølsis er kredittpølsis for førstehjemslån og alle andre lån med pant i bolig (som utgjør hovedvekten)
Kilde: Norges Bank

Figur 5 Faktorer som påvirker kredittpølsisen overfor husholdninger.¹
Endring fra foregående kvartal.² 2. kv. 2019 - 4. kv. 2019

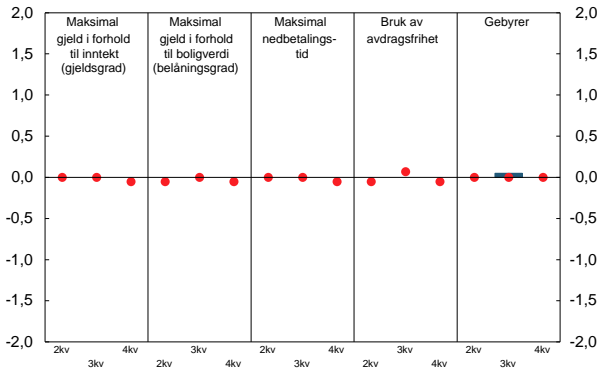
¹ Blå søyler viser rapportert utvikling i gjeldende kvartal.
Røde punkter viser forventet utvikling, rapportert foregående kvartal
² 2/1 = Betydelig/Noe lettere å få lån, 0 = Ingen endring, -1/-2 = Noe/Betydelig innstramning
Kilde: Norges Bank

Figur 6 Faktorer som påvirker kredittpølsisen overfor husholdninger.¹
Endring fra foregående kvartal.² 4. kv. 2007 - 3. kv. 2019

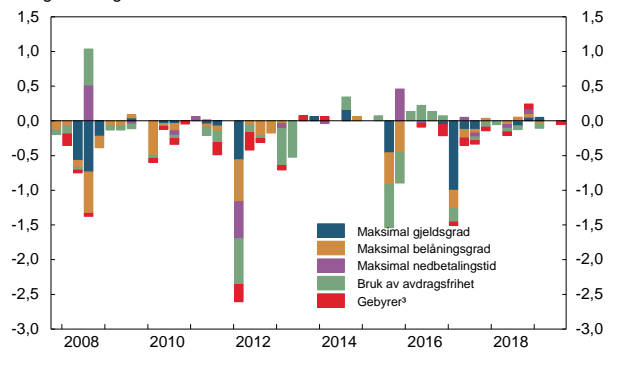
¹ Alle faktorene bankene har oppgitt er summert.
Dersom alle bankene svarer "økt mye" på alle faktorene blir samlet verdi 12.
² 2/1 = Betydelig/Noe lettere å få lån, 0 = Ingen endring, -1/-2 = Noe/Betydelig innstramning
Kilde: Norges Bank

Figur 7 Lånebetingelser overfor husholdninger.¹
Endring fra foregående kvartal.² 2. kv. 2019 - 4. kv. 2019

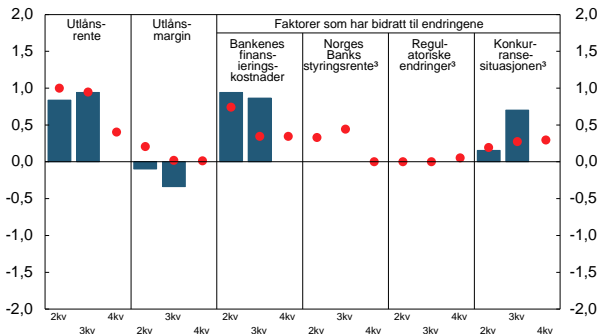
¹ Blå søyler viser rapportert utvikling i gjeldende kvartal.
Røde punkter viser forventet utvikling, rapportert foregående kvartal
² 2/1 = Øker mye/noe, 0 = Om lag uendret, -1/-2 = Faller noe/mye
Kilde: Norges Bank

Figur 8 Lånebetingelser overfor husholdninger.¹
Endring fra foregående kvartal.² 4. kv. 2007 - 3. kv. 2019

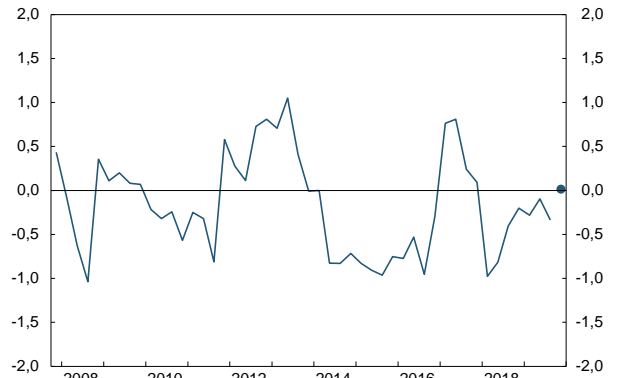
¹ Alle faktorene bankene har oppgitt er summert.
Dersom alle bankene svarer "økt mye" på alle faktorene blir samlet verdi 10.
² 2/1 = Øker mye/noe, 0 = Om lag uendret, -1/-2 = Faller noe/mye
³ Gebyrserien er negativisert fordi økte gebyrer gjør det vanskeligere å få lån
Kilde: Norges Bank

Figur 9 Utlånsrente og utlånsmargin.¹ Lån til husholdninger.
Endring fra foregående kvartal.² 2. kv. 2019 - 4. kv. 2019

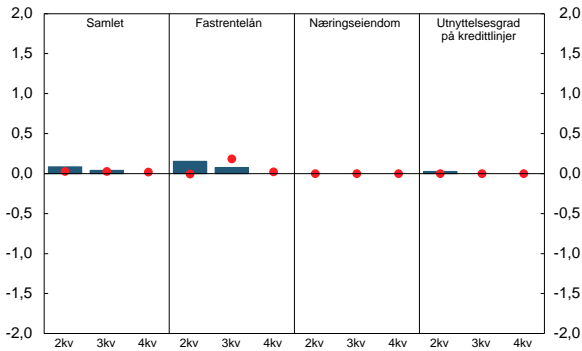
¹ Blå søyler viser rapportert utvikling i gjeldende kvartal.
Røde punkter viser forventet utvikling, rapportert foregående kvartal
² 2/1 = Øker mye/noe, 0 = Om lag uendret, -1/-2 = Faller noe/mye
³ For Norges Banks styringsrente, svarer bankene kun på forventet utvikling. Økning i regulatoriske endringer og konkurransesituasjon betyr hhv. strengere regelverk og tøffere konkurranse
Kilde: Norges Bank

Figur 10 Utlånsmargin på samlede lån med pant i bolig til husholdninger.¹
Endring fra foregående kvartal.² 4. kv. 2007 - 4. kv. 2019

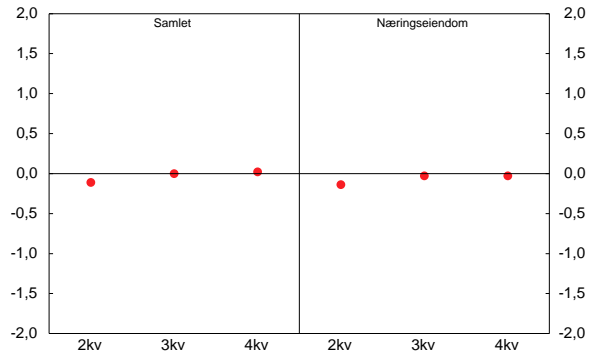
¹ Blå linje viser rapportert utvikling i gjeldende kvartal.
Blått punkt viser forventet utvikling neste kvartal
² 2/1 = Øker mye/noe, 0 = Om lag uendret, -1/-2 = Faller noe/mye
Kilde: Norges Bank

Figur 11 Etterspørsel etter lån fra ikke-finansielle foretak.¹
Endring fra foregående kvartal.² 2. kv. 2019 - 4. kv. 2019

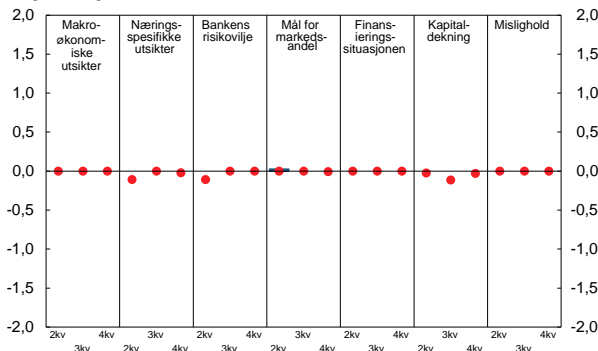
¹ Blå søyler viser rapportert utvikling i gjeldende kvartal.
Røde punkter viser forventet utvikling, rapportert foregående kvartal
² 2/1 = Øker mye/noe, 0 = Om lag uendret, -1/-2 = Faller noe/mye
Kilde: Norges Bank

Figur 12 Kredittpraksis overfor ikke-finansielle foretak.¹
Endring fra foregående kvartal.² 2. kv. 2019 - 4. kv. 2019

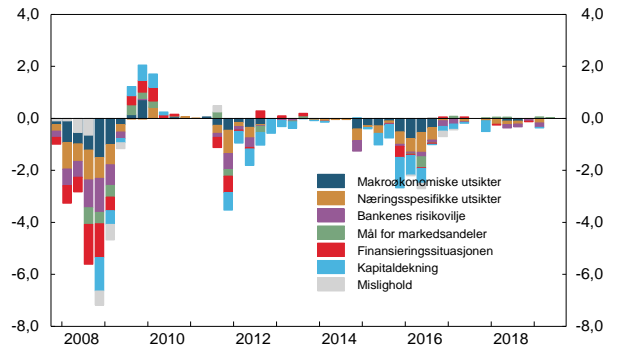
¹ Blå søyler viser rapportert utvikling i gjeldende kvartal.
Røde punkter viser forventet utvikling, rapportert foregående kvartal
² 2/1 = Mye/noe lettere å få lån, 0 = Om lag uendret, -1/-2 = Strammet til noe/mye
Kilde: Norges Bank

Figur 13 Faktorer som påvirker kredittpraksisen overfor ikke-finansielle foretak.¹
Endring fra foregående kvartal.² 2. kv. 2019 - 4. kv. 2019

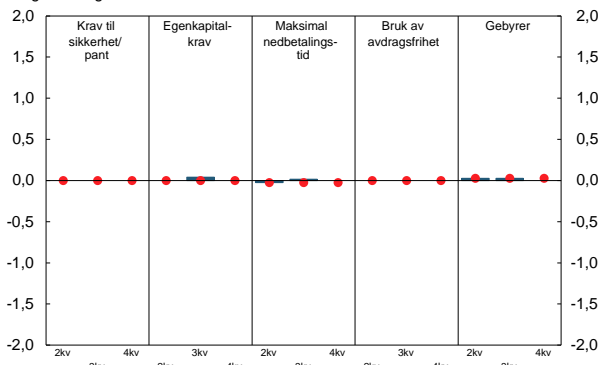
¹ Blå søyler viser rapportert utvikling i gjeldende kvartal.
Røde punkter viser forventet utvikling, rapportert foregående kvartal
² 2/1 = Betydelig/Noe lettere å få lån, 0 = Ingen endring, -1/-2 = Noe/Betydelig innstramming
Kilde: Norges Bank

Figur 14 Faktorer som påvirker kredittpraksisen overfor ikke-finansielle foretak.¹
Endring fra foregående kvartal.² 4. kv. 2007 - 3. kv. 2019

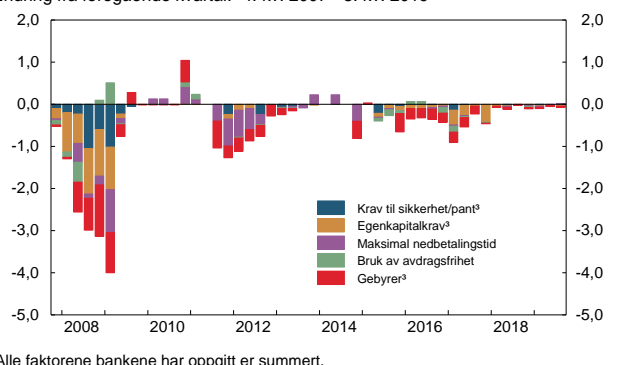
¹ Alle faktorene bankene har oppgitt er summert.
Dersom alle bankene svarer "økt mye" på alle faktorene blir samlet verdi 14
² 2/1 = Betydelig/Noe lettere å få lån, 0 = Ingen endring, -1/-2 = Noe/Betydelig innstramming
Kilde: Norges Bank

Figur 15 Lånebetingelser overfor ikke-finansielle foretak.¹
Endring fra foregående kvartal.² 2. kv. 2019 - 4. kv. 2019

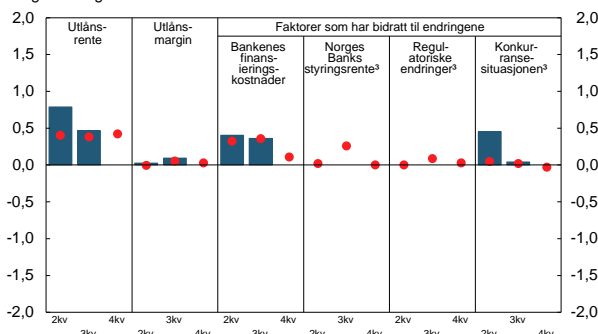
¹ Blå søyler viser rapportert utvikling i gjeldende kvartal.
Røde punkter viser forventet utvikling, rapportert foregående kvartal
² 2/1 = Øker mye/noe, 0 = Om lag uendret, -1/-2 = Faller noe/mye
Kilde: Norges Bank

Figur 16 Lånebetingelser overfor ikke-finansielle foretak.¹
Endring fra foregående kvartal.² 4. kv. 2007 - 3. kv. 2019

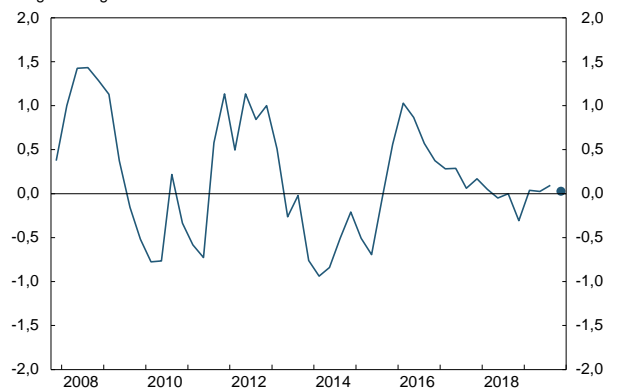
¹ Alle faktorene bankene har oppgitt er summert.
Dersom alle bankene svarer "økt mye" på alle faktorene blir samlet verdi 10
² 2/1 = Øker mye/noe, 0 = Om lag uendret, -1/-2 = Faller noe/mye
³ Økning i ³-seriene betyr at det blir vanskeligere å få lån.
I figuren er seriene derfor negativisert
Kilde: Norges Bank

Figur 17 Utlånsrente og utlånsmargin.¹ Lån til ikke-finansielle foretak.
Endring fra foregående kvartal.² 2. kv. 2019 - 4. kv. 2019

¹ Blå søyler viser rapportert utvikling i gjeldende kvartal.
Røde punkter viser forventet utvikling, rapportert foregående kvartal
² 2/1 = Øker mye/noe, 0 = Om lag uendret, -1/-2 = Faller noe/mye
³ For Norges Banks styringsrente, svarer bankene kun på forventet utvikling.
Økning i regulatoriske endringer og konkurransesituasjon betyr hhv. strengere regelverk og tøffere konkurranse
Kilde: Norges Bank

Figur 18 Utlånsmargin på samlede lån til ikke-finansielle foretak.¹
Endring fra foregående kvartal.² 4. kv. 2007 - 4. kv. 2019

¹ Blå linje viser rapportert utvikling i gjeldende kvartal.
Blått punkt viser forventet utvikling neste kvartal
² 2/1 = Øker mye/noe, 0 = Om lag uendret, -1/-2 = Faller noe/mye
Kilde: Norges Bank